

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

L Preiļu rajona
GALVENĀ
BIBLIOTĒKA

• Nr. 57 (6325)

• Ceturtdien, 1992. gada 13. augustā

• Cena 2 rbl. (kioskos)

J.Silicka foto

ŠODIEN SĀKAS LIELIE KATOĻU SVĒTKI AGLONĀ, VELTĪTI JAUNAVAS MARIJAS DEBESĪS UZŅEMŠANAI.

*Sveicam ticīgos un
garīdzniekus, svētceļņiekus,
dalībniekus, ārzemju viesus!*

ĢENERĀLMĒGINĀJUMS PIRMS NĀKŌŠĀ GADA

Otrdien Preiļos, policijas mājā policistus lāgā nevarēja pazīt, bet izrādījās, ka visiem ir saģērbtas saņemtās jaunās formas. Notika ierindas skate. Tajā pat dienā notika sanāksme, kurā galvenais jautājums bija par gataību nodrošināt kārtību 15. augusta svētkos Aglonā un, protams, rajonā.

Policijas daļas priekšnieks Roberts ŠNEPSTS pastāstīja:

— Šī gada svētku kārtības nodrošināšanas organizatoriskā puse faktiski būs kā ģenerālmēģinājums nākošā gada lielajiem svētkiem — Romas Tēva uzņemšanai. Nodrošināt kārtību Aglonā mums palīdzēs arī kaimiņu rajonu un Rīgas policisti. Atšķirībā no pagājušā gada, ar Aglonas pagasta valdes lēmumu bazilikas apmeklētāji nevarēs iebraukt Aglonā ar transporta līdzekļiem, būs slēgta arī caurbraucošo transporta līdzekļu kustība. Mums ir jānodrošina šī lēmuma izpilde. No Preiļu puses nākošais transports tiks apstādināts un ievirzīts jau pirms Aglonas pie pagrieziena uz kempingu. Tur ir pietiekoši liels laukums autobusu un mašīnu stāvvietai. Ciematā varēs iebraukt speciālie medicīnas, tirdzniecības dienesti ar attiecīgām caurlaidēm, zemessardze, drošības dienests. Lai no automašīnu stāvvietas nokļūtu bazilikā vecāku gadu cilvēki, augu diennakti kursēs trīs autobusi no Poguļankas līdz baznīcai.

Šāds lēmums par transporta kustības slēgšanu pieņemts arī atceroties pērnā gada svētkus, kad ciematā dega kulinārijas veikals, bet uz ielas sarindoto mašīnu dēļ tam nevarēja piekļūt ugunsdzēsēji. Tradicionālā stāvvietā pie ezera šogad būs pārvērsta par teišu pilsētiņu svētceļņiekam.

Preiļos un Līvānos svētku dienās transporta līdzekļu kustības organizēšanai, kārtības sargāšanai arī pietiks policijas spēku.

L.SILA

ZINAS

● Šodien Rēzeknē darbu beidz I Pasaules latgaliešu konference. Tā ir pirmā latgaliešu pulcēšanās kopš 1917. gada 9. un 10. maija Rēzeknes kongresa, kad 232 oficiālie delegāti nolēma, ka Latgalei jāapvienojas ar Vidzemi, Kurzemi, Zemgali — vienotā Latvijā.

● Pagājuši 75 gadi, un latgalieši ir izkaisīti visās pasaules malās: ASV, Kanādā, Austrālijā un citviet. Latvija ir apvienota, taču problēmu un darba nav mazāk un kopīgiem spēkiem varētu daudz paveikt politikas, ekonomikas, reliģijas, kultūras, literatūras, mākslas un citās jomās. Par konferencē spriesto mēs jūs informēsim tuvākajos avīzes numuros.

● Šodien atklāj Latgales atbrīvošanas pieminekli, kuru mēs pazīstam kā «Latgales Māru» un izvada svētceļniekus uz Aglonu.

● Aldis Drēģers ar saviem puīšiem uz izklaidējošu programmu Preiļu estrādē spēja pulcināt turpat savus trissimt alusmīļus. Viens otrs pat piedalījās viņu organizētajās sacensībās, kā balvu saņemot kasti Bauskas alus. Viena pudele miestīņa cienītājiem izmaksāja trīsdesmit rubļus, par tukšo taru viņi saņēma atpakaļ desmit reizes mazāku summu.

● Arī vasaras karstumā nerimst darbs Jersikas akmeņkaļu darbnīcā. Četri puīši mēneša laikā spēj pagatavot desmit piecpadsmit kapu plāksnes. Sagataves ir sagādātas pietiekamā daudzumā. Pasūtījumi nāk pat no tuvējām ārzemēm — Vladivostokas, Maskavas, Sanktpēterburgas, Azerbaidžānas un citurienes. Vienīgi žēl, ka pēdējo gadu laikā rajona kultūras vadība tā arī nav spējusi līdz galam atrisināt diriģenta A. Vasiļevska kapakmens uzstādīšanas jautājumu. Jersika, šķiet, ir pārāk tālu no Preiļiem.

● Divas desmitās klases — tas Aglonas internātskolai, bet tagad jau ģimnāzijai, ir nebijis notikums.

Tieši ģimnāzijas statuss, acīmredzot, daudziem jauniešiem pēc devītās klases beigšanas ir licis izvēlēties šo mācību iestādi. Un jauno mācību gadu gatavojas uzsākt viena desmitā klase ar humanitāro, otra — ar eksakto priekšmetu novirzienu. Sevišķu popularitāti skola iemantojusi Malas pusē, no kurienes gan pērn, gan šogad ir daudz skolēnu. Ģimnāziju izvēlējušies arī Preiļu, Krāslavas, Grāveru, Aizkalnes, Rudzātu un citi jaunieši. Uzņemšana notika bez konkursa. Ģimnāzija praktizēs atlasīti pēc pirmā semestra, kad nesekmīgie audzēkņi tiks atskaitīti.

Vecākiem būs jāmaksā skolas maksa, par kuru audzēkņi četras reizes dienā tiek paēdināti un saņem arī apģērbu.

Šodien mazāk nekā vakar, rīt iztiksim bez...

Un parīt atkal atļausimies nopirkt maizi. Jo pie pašreizējām maizes cenām, kas augšanā vēl nedomā apstāties, pirkt maizi katru dienu ne visi var atļauties.

Kā «Novadnieku» informēja Aglonas maizes ceptuves, kas piecep maizi ievērojama rajona daļai, ekspedīcijā, maizes pasūtījums pēc pēdējās cenu celšanās esot samazinājies par pustonnu. Bet salīdzinot ar vasaras sākumu, caurmērā dienas pieprasījums samazinājies par pusotru tonnu. No maizes ceptuves Darņicas maize (četrkantainais kukulītis) izbrauc 19 rubļu vērtē. Līdz Preiļiem tā

pašapziņa ievērojami aug, un, pircējam ar to tiekoties vaigu vaigā, tas maksā jau 26 rubļus. Baltmaizes «Latgales pītā» klaipiņam no 12 rubļiem pieaug līdz 16 rubļiem veikalā, bet augstākā labuma batonam šie skaitļi attiecīgi ir 14 un 18 rubļi.

26 rubļus Darņicas maize maksā arī Līvānu veikalos, bet augstākā labuma batons ir pat vēl dārgāks — 20 rubļi.

Tātad par to vien, ka maizes kukulijums vispār kāds pārdod, veikalā nākas atstāt septiņus rubļus.

L.Sila

Turpinās izrakumi

Kā jau tas ir iegājies pēdējos gados, arī šovasar turpinās izrakumi Jersikas pilskalnā. Vēsturisko izpēti arheologi veic pazīstamā zinātnieka Ēvalda Muguŗēviča vadībā.

Ar melno darbu nodarbojas deviņi Latvijas Universitātes vēstures un filozofijas fakultātes studenti. Viņiem tā ir arheoloģiskā prakse. Studenti centimetru pa centimetram atbrīvo no zemes vaļņa uzbērumu. Jau šodien izpētes ierobežotajā laukumā var samānīt nocietinājuma nodegulus.

Ik dienu ar kādu sīkāku lausku vai priekšmeta detaļu papildinās arheoloģiskās ekspedīcijas savākto materiālu klāsts. Tā zinātnisko izpēti vēsturnieki veiks ziemas mēnešos Rīgā. Tā, piemē-

ram, starp pēdējās dienas atradumiem var redzēt bronzas spirāles fragmentus, ripas un bezripas keramikas lauskas un bronzas gredzenus.

Arī šogad arheoloģiskās ekspedīcijas darbs Jersikas pilskalnā ir vēsturnieces Antonijas Vilcānes pārziņā. Bet starp topošajiem vēsturniekiem, kas šeit strādā, ir arī līvānietis Agris Dzenis.

Arheologi pašlaik strādā ne tikai Jersikā, bet arī Āraišos, Talsos, Siguldas pīlī, Liepājas pusē — Vērgales Ošiņos un pie Melngalvju nama pamatu izpētas. Viņu atziņas materiāli būs publicēti zinātniskajos izdevumos un presē. Arī par paveikto šogad Jersikas pilskalnā mēs ceram informēt mūsu lasītājus.

V.Radis

Reģistrējas aizkalnieši

Aizkalnes pagastā iedzīvotāju reģistrācija notiek no 17. jūnija. Reģistrējušies jau vairāk nekā 60% pagasta ļaužu. Aktīvākie ir vecāki cilvēki, tāpēc gribu aicināt arī jaunos neatlikt reģistrāciju uz augusta pēdējām dienām, bet iet ar dokumentiem uz pagasta bibliotēku, kur ir reģistrācijas punkts.

17. augustā no 9.00 līdz 15.00 notiks

Ar kaimiņu palīdzību

Jūlija karstajās dienās Rušonas pagasta Siverines sādžas zemnieks Arvīds Soldāns ievēroja, ka meža vidū paceļas dūmi. Aizdegās, acīmredzot, no zibens spēriena, jo neilgi pirms tam rūca pērkons.

Ātri paziņoja kaimiņiem. Neviens nevilcinājās ne minūti. Pašaižliedzīgi strādājot, izmantojot visus līdzekļus, kas bija pie rokas, ugunsgrēku izdevās noslāpēt,

izbraukuma reģistrācija Raudovkas veikalā. Apkārtnes iedzīvotāji šajā dienā varēs pierēģistrēties, līdzīgi ņemot visus vajadzīgos dokumentus.

Ceram uz pagasta iedzīvotāju atsaucību, lai reģistrāciju varētu pabeigt līdz 1. septembrim.

Marija Paegle,
reģistrācijas punkta vadītāja

bet tas tomēr nākošajā dienā uzliesmoja vēlreiz. Tikai pēc divu dienu cīņā varēja teikt droši, ka ugunsnelaime likvidēta.

Siverines iedzīvotāji izsaka pateicību Miķelim Barševskim, Genādijam Barševskim un viņu ģimenēm, kā arī citiem, kas apturēja uguni, neļāva tai tuvoties mājām.

S.Rušoniete

Latgaļu literatūra godā celta

Kas latgaļu literatūras laukā paveikts līdz šim laikam un kas jāpaveic turpmāk, to vislabāk rāda iepazīšanās ar pašu literatūru un tās līdzšinējo pētniecību. Tās parādīšanai un noskaidrošanai ir veltīta latgaļu literatūras izstāde «Pret straumi» Jasmuižas muzejā. Lai gan pati izstāde ir ierobežota laikā un stāsta par 1992. gada jubilāriem — Latgales literatūras un kultūras darbinieku dzīvi un daiļradi, tā sevī tomēr spēj ietvert visu latgaļu literatūras vēsturi. Jo starp šīgada jubilāriem ir Miķelis BUKŠS — pilnīgākās mūsu novada literatūras vēstures autors.

Un ne par velti šīs izstādes autore Baiba Ducmane tai izvēlējusies nosaukumu «Pret straumi». Tieši tā saucas M. Bukša redzamāko rakstu krājums. Bet topošā zinātnieka pirmā grāmata bija Latgales studentu fonda godalgotā monogrāfija par lielo Latgales audzinātāju Nikodemu Rancānu. Viņa «Pīzeimē par senējū latgaļu volūdu» (1948) ir kļuvis par galveno atspērienu un pamatu strīdīgajā valodas jautājumā. M. Bukša spalvai pieder apceres par tautas poēziju «Senču pasaule», Latgales sabiedriskajām problēmām veltītais kapitāldarbs «Skices un dokumenti nu Latvijas topšonas laikim», kas drukas aizlieguma atcelšanas 50 gadu atcerē sa-

ņēma augstāko godalgu, un milzīgs daudzums citu darbu. Atliek tikai piebilst, ka zinātnieks ir saistīts arī ar mūsu pusi, viņš ir bijis skolotājs Aglonas ģimnāzijā.

Simtgadnieks bīskaps Pēteris STRODS jo plaši bija izvērsis savu literāro darbību, kas sniedzās gan garīgajā, gan laicīgajā literatūras sektorā. Lai arī pēdējā viņa darbība ir bijusi mazāka kā garīgajā, bet arī tur viņam ir lieli nopelni. P. Strods ir cītīgi strādājis pie dzimtās valodas pētīšanas. Jau 1922. gadā viņš sastādījis «Latvišu volūdas gramatiku latgalim», kas pareizāk būtu saucama par latgaļu gramatiku. Kad 1928. gadā tika pieņemta plašākā izstrādātā latgaļu ortogrāfija, pie tās līdzdarbojās arī P. Strods, un vēlāk viņš sastādīja «Pareizraksteības vārdneicu», kas parādījās 1933. gadā un tika lietota Latgales skolās un rakstniecībā. P. Stroda darbība daiļliteratūrā galvenokārt izpaudās žurnāla «Zīdūnis» rediģēšanā, bet viņa spalvai pieder arī skatuves darbi «Dzeives vijņus», «Aizdzireibas» un «Povļeņš».

Otrs simtgadnieks, ar kuru iepazīstina izstāde, ir mums labāk pazīstamais Seimans PUTĀNS, jo 1949. gadā tika izdota viņa izlase ar nosaukumu «Dzejas». Bet reti kurš no mums zināja, ka jubilārs ir bijis ļoti produktīvs dzejnieks. Viņš

sarakstījis simtiem dzeju un parakstījis tās ar desmitiem dažādu pseidonīmu. 1936. gadā viņš izdeva dzeju krājumu krievu valodā «Stony Latgalii». Dzejas, stāstus un ludziņas ir rakstījis Konstantīns KRUSTS, agronoms Bonifacijs BRĪŠKA — publicists un viens no spējīgākajiem latgaliešu humoristiem ar asu skatu, sulīgu humoru un atjautīgu domu. Viņš ir sarakstījis plašāku darbu «Latgali politikajos patmalēs», kurā ir mēģinājis raksturot latgaļu politikas vēsturi šī gadsimta pirmajā pusē, daļēji balstoties uz literatūru, daļēji uz savām atmiņām.

Izstādē jo plaši atspoguļots Teklas LAIŽĀNES, publicistes, bibliotekāres, Latgales centrālā muzeja vadītājas veikums un Staņislava LADUSĀNA devums, kuram šogad aprit astoņdesmit gadi.

Jaunajā ekspozīcijā materiāli ņemti no RCMVM fondiem, no Daugavpils novadpētniecības muzeja, Romas baznīcas katoļu kūrījas un privātpersonu arhīviem. Mākslinieces Ieva Dēķena un Santa Zvejniece izstādes noformēšanā izmantojušas segas, dvieļus, jostas un grožus no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondiem, piedodot šim literatūras izkārtojuma Latgales kolorītu. Izstāde «Pret straumi» būs pieejama līdz sezonas beigām.

Voldemārs Romanovskis

Augsta ugunsbīstamība saglabājas

Ļoti augsta ugunsbīstamība saglabājas mežos. Dodam vārdu Līvānu virsmežniecības meža aizsardzības inženierim Mārim BONDARAM.

— Pēdējo divu nedēļu laikā izcēlušies seši mežu ugunsgrēki. Taču tos savlaicīgi ir pamanījuši torņa sargi, operatīvi ir uzsākta dzēšana, organizēti darbojušies visi dzēšanā iesaistītie, un zaudējumi šajos pēdējos ugunsgrēkos nav pārāk lieli — 7-8 hektāri. Relatīvi mazs ir meža apmeklētāju skaits, lielākoties tikai tajos mežos, kas ir ap Preiļiem un Līvāniem. Taču pēc tam, kad spēkā stājās rajona izpildkomitejas lēmums par paugstinātu ugunsbīstamību mežos un aizliegums tos apmeklēt, mežos uzturas ievērojami mazāk cilvēku. Sestdienās un svētdienās notiek meža sardzes un policijas kopīgas patruļas, kas dodas uz mežiem un aiztur šī lēmuma neievērotājus. Līdz šim par neatļautu uzturēšanos mežos sastādīti 50 administratīvie protokoli. Iedzīvotāji ierodas mežniecībā pēc caurlaidēm, bet tās izsniedzam tikai tiem, kas tur strādā, vai pastāvīgi dzīvo. Dot ogotājiem caurlaides? Bet tad jau nav nekādas jēgas pašam rīkojumam.

Sargāt mežus palīdz arī zemessargi, viņu patruļas raida laukā no meža tos, kas tajā nelikumīgi uzturas.

Mežu grāvjos, diķos šovasar nav ūdens, un tas stipri apgrūtina dzēšanu. Tomēr profesionālās ugunsdzēsēju komandas gan no Preiļiem, gan no Līvāniem strādā labi. Kā nekad šovasar ir nopūlējušies virsmežniecības ķīmiskās ugunsdzēsības stacijas ļaudis, kuri strādā sevišķi labi. Ja atceramies pirmo lielo ugunsgrēku Jersikas purvā, tad organizētības ziņā pēdējās degšanas un dzēšanas ar to nevar salīdzināt. Visi palīgspēki spēj operatīvi organizēties. Sevišķi Līvānu bioķīmiskā rūpnīca, kas pēc pirmā aicinājuma ātri spēj dot gan tehniku, gan ļaudis, kaut arī gadās, ka ir brīvdienas. Tieši sestdienās un svētdienās ugunsgrēki izceļas visbiežāk.

Degšana visbiežāk sākas no neuzmanīgas apiešanās ar uguni, kaut arī uzskatu, ka vairākās vietās bija jāunprātīga dedzināšana. Cik ilgi spēkā būs rīkojums ar aizliegumu uzturēties mežos, pateikt nevaru. Praktiski līdz tam laikam, kamēr nesāks kārtīgi liet.

L. Rancāne

Sargāsim Latvijas mežu!

(LETA). Šovasar Latvijas mežos reģistrēti jau vairāk nekā 1200 ugunsgrēku. Uguns izpostījusi vairāk nekā 7300 hektārus, un 2400 hektāri no tiem ir tīrais mežs. Pēc Latvijas Meža ministrijas aptuveniem aprēķiniem, viens nodeguša meža hektārs sagādā apmēram 1 miljonu rubļu zaudējumus. Līdzīga mēroga nelaime ir bijusi 1963. gadā, kad dega Atašienes purvs. Toreiz uguns nopostīja 12000 hektārus.

Šogad no sausuma un uguns visvairāk ir cietusi Latgale. Daugavpils rajonā vien līdz 4. augustam reģistrēti 362 ugunsgrēki, kas izpostījuši 96 hektārus meža.

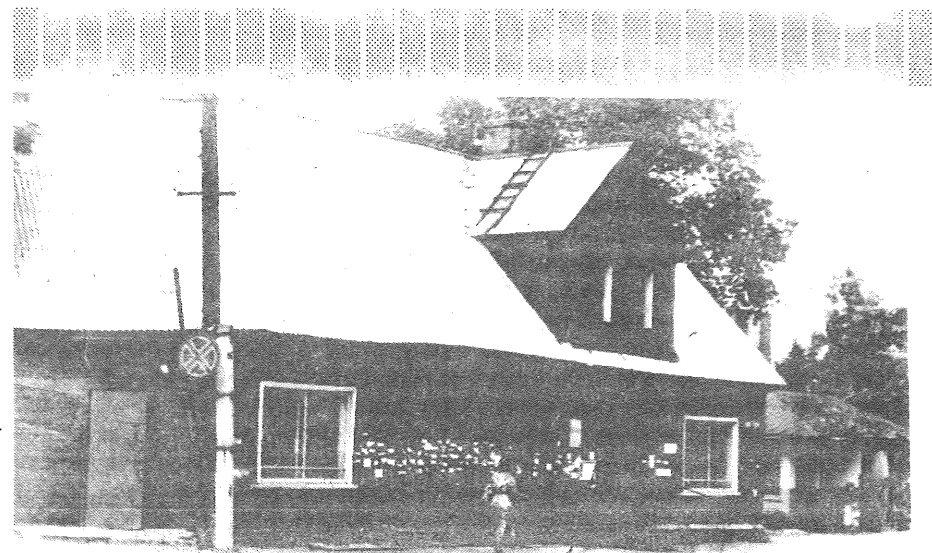
— Šī vasara mūsu ugunsdrošības dienestam sniedz krietnu mācību, — teica Latvijas Republikas meža ministrs Kazimīrs Šjakota. — Jāizveido īpašs patruļdienests, iesaistot arī aviāciju. Jo, kad mežs vienlaicīgi deg vairākās vietās, kā tas reizēm bija šogad, no novērošanas torņa nav iespējams precīzi noteikt ugunsgrēka lokalizācijas iecirkni.

LĪVĀNI. Jau pašā Rīgas ielas sākumā pilsēta pārsteidz ar savu celtniecību. Daudzstāvu celtnes abās ielas pusēs tīri vizuāli sašaurina pilsētas centrālo arteriju, kaut gan daļa no tām ir iespraukusies individuālo mājiņu lokā. Daudzdzīvokļu mājas tiek celtas ar veikaliem atvēlētām telpām pirmajos

stāvos. Ne mazāk vērienīga Līvānos ir individu-

ālā celtniecība, arhitektūras ziņā varbūt pat krietni savdabīgāka: divu un trīsstāvu savrupmājas šeit jau veido veselu kvartālu.

Padomju laikā izslavētā rūpniecības pilsēta šobrīd cenšas atgūt tirdzniecības pilsētas statusu, kas tai bija raksturīgs Latvijas brīvvalsts gados. Apsviedīgie ļaudis sāk savu rūpālu pagaidām vēl pielāgotās telpās, kā tas ir ar vairumu komercveikalu, kas durvis vēruši Rīgas ielā. Bet vienam otram ir laimējies: viņi irē telpas jaunbūvēs. Pie pēdējiem pieder arī pirmais valūtas veikals Līvānos. Jaunās (vēl neatvērtās) autoostas telpās jūs varat iepirkties par brīvi konvertējamām naudas zīmēm. Arī par «repsēniem», protams, pārceļot šo summu dolāra kursā. Somijas, Taivānas, ASV un Turcijas apģērba gabali, vācu alus bundžās, beļģu paklāji, dažnedažādākie dzērieni un kafija, rotaļlietas, starp kurām ir pat pasauleslavenā Barbi, un daudzas citas preces ir pieejamas naudīgiem cilvēkiem.

Lauksaimniecības produktus un ziedus var iegādāties ne tikai specializētajos veikalos (Dārzkopības un biškopības biedrības tirgotavā, «Jersikā»), bet arī tirgū. Tirgošanās zeļ ne tikai tirgū, bet arī laukumā ap to. Šeit lielākie šeftmaņi ir pusaudži. Un pati ejošākā prece — cigaretes. Starp izmanīgajiem jaunajiem tirgoņiem līvānieši mana arī kāda kādreiz plaši pazīstama rajona mēroga partijās un izpildvaras darbinieka jaunāko atvasi. Un krietnai daļai pilsētnieku šajā sakarā ir savs komentārs.

Kamēr vieni tirgojas un otri iepērkas, citi strādā. Strādā rūpniecās un uzņēmumos. Rudens solās ienākt pilsētā ar lielu bezdarba vilni. Bet pagaidām koku paēnā pie stikla fabrikas var paspēlēt novusu vai arī pastāvēt rindā pēc svaigas maizes vēl par vakardienas cenu. Jo ir vēl tikai vasara.

Nāks rudens un jaunas rūpes.

V.Radis
J.Silicka foto

Darba samaksa augs lēnāk

Pieņemot lēmumu par Latvijas Republikas ienākumu politiku, valdība izpildījusi starptautiskā valūtas fonda rekomendācijas, kas vērstas uz mūsu ekonomikas stabilitātes un inflācijas samazināšanu.

Līdz šī gada beigām noteikts maksimāli ierobežot naudas emisiju, samazināt budžeta izdevumus un stingri kontrolēt darba algas un cenu pieaugumu. Ja inflācijas līmenis jūlijā nepārsniegs 37 procentus, tad līdz 1. oktobrim republikas iedzīvotāju minimālā alga netiks paaugstināta. Taču,

ja tā nebūs, valdība izskaīs jautājumu par minimālās algas noteikšanu 2 tūkstošu rubļu apmērā.

Finansu ministrija aprēķinājusi maksimāli pieļaujamo individuālā un kolektīvā patēriņa pieauguma līmeni šā gada trešajam un ceturtajam ceturksnim. Noteikts, ka trešajā ceturksnī tas drīkst būt tikai 30 procentus lielāks nekā otrajā ceturksnī, bet ceturtajā ceturksnī pieaugumam jābūt vēl mazākam — tikai 20 procenti. Ja valsts un pašvaldību uzņēmumi, kā arī sabiedrības

ar valsts kapitāla daļu šo līmeni pārsniegs, sāks darboties progresīvā ienākuma nodokļa likmes. Piemēram, tiklīdz uzņēmums algu izmaksām un citiem sociāliem maksājumiem būs iztērējis par 1 līdz 2 procentiem vairāk līdzekļu nekā atļauts, valsts budžetā būs jāiemaksā 150 procenti pārsniegtās summas. Ja patēriņam izlietojie līdzekļi pārsniegs 2 procentus no pieļaujamās summas, valstij būs jāpārskaita jau 300 procenti pārsniegtās summas.

LETA

Vai kreklus pašiem būs aust?

Visa pamale grimst dūmakā, saule cepina kā uz pannas, vējš kopā ar deguma smārdu atnes arī pļaujamo labības lauku smaržas. Starp rugainēm, kur redzami dzeltenu salmu rituļi un kaudzes pēc kombaina, pavid arī pa kādam linu laukam: viens ir gluži apbrūnējis, cits vēl pavisam zaļš. No pakalna Voveros, kur sākas paju sabiedrības «Galēni» lauki, Viļānu ceļa labajā pusē atklājas skaists un plašs linu lauks. Bet, kad pienāc tuvāk, var redzēt, lai arī tas ir tīrs, tomēr augi nav stiepušies garumā.

Preiļu linu fabrikā zināja stāstīt, ka šī saimniecība jau sākusi piegādāt salmiņus valstij, bet atvestā produkcija, kā informēja šī uzņēmuma direktors M. Agurjanovs, dod tikai iso šķiedru, pat krīt cauri mīslīšanas mašīnas darba galdiem.

Linu salmiņus jau sākuši vest uz fabriku arī paju sabiedrību «Turība», «Rainis» un citu ļaudis, raža tur tāpat nav no labajām. Rūpnīcas kolektīvs lēš, ka šogad labi ja izdosies iegūt tikai trešo daļu no plānotā salmiņu daudzuma.

Preiļu linu fabrika par katru atvesto no lauku saimniecībām tonnu linsalmiņu pašlaik aprēķina četrus tūkstošus rubļu, tas ir, trīs reizes vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Jelgavas linu kombināts negrāsmas palielināt šķiedras iepirkuma cenas, tālab arī mūsējā fabrika neko lielāku nevar atļauties. Citu iespēju, kā tikt pie naudas, preiļiešiem nav, turklāt tas pat kombināts jau vairāk par diviem mēnešiem nav sedzis parādu fabrikai trīs ar pusi miljonu rubļu kopsummā. Ja tas tā turpināsies, var rasties konflikti norēķinoties ar saimniecībām par šī gada produkciju.

Te gribas pieminēt vēl kādu parādību: pie mūsu kaimiņiem Rēzeknes linu fabrikā par salmiņiem maksā ievērojami vairāk, jo šis uzņēmums ražo virves un no pakulām, tās attiecīgi apstrādājot, iegūst caursūtu materiālu, ko var izmantot mēbeļu polsterēšanai, siltuma izolācijai un citās vietās, tāpat, tai ir papildus ienākumu avoti un to var atļauties, lai, tā sakot, klientus «pārvilktu savā pusē». Un dabīgi, ka dažas mūsu rajona paju sabiedrības uzskata, ka izdevīgāk salmiņus vest uz šo rūpnīcu.

Latvijā dažām atbildīgām personām liekas, ka tādai precei, kā linu audumi, diegu izstrādājumi atradīs pircēju uz

vietas, bet īstenība ir pavisam citāda — kombinātā uzkrājas preču pārpalikumi, jo linu ražojumi nav tik lēti, lai visi mestos tos pirkt, priekšroku dod kokvilnai. Kā zināms, ja nav preču realizācijas, tad nav arī naudas, un kombināts nevar norēķināties par šķiedras piegādi. Vēl pagājušajā gadā daļu šķiedras preiļieši transportēja uz kaimiņu republiku — Lietuvu, tur bija droši un godīgi partneri, tālab bija gan nauda, gan arī linu audumu izstrādājumi. Nu valdība noteikusi 100 procentus lielu muitas nodokli, tas nozīmē, ka neviens vairs neriskēs pats uz savo roku meklēt izdevīgāku noietu. Te tev nu bija brīvais tirgus, ceļā uz to priekšā nolikti nepielūdzami monstri, kuriem pirmajā vietā pašu intereses un izdevīgums.

Varbūt drīz būs tā, ka ne tikai piena un gaļas kombināti būs parādā zemnieku saimniecībām un paju sabiedrībām, bet arī linu fabrikas, labības kombināti un citi, vai šādos apstākļos arājs un sējējs varēs savu parādu atprasīt caur tiesu? Varbūt maksāt nespējīgos uzņēmumus laidīs ūtrupē?

Kamēr par šo sistēmu brīnās kā vieni, tā otri, raža negaida, tā neatlaidīgi prasās uz glabātāvām, uz pārstrādi. Pa to laiku linu fabrikas vadība un strādnieki, kur šis ir liela nemiera un sarūgtinājumu laiks, jo kolektīva štatu saraksts tiek samazināts par trešo daļu, turpat sešiem desmitiem darbinieku jāsaņem brīdinājums, ka pēc trim mēnešiem viņiem te darba vairs nebūs, nezina, ko īsti iesākt. Jūtot, ka pašlaik piedāvātā cena par linu salmiņiem nepasargā no tā, ka tie neaizplūdis uz citurieni, meklēja iespējas un vietas, kur varētu vairāk ieņemt par šķiedru, to darīs pastāvīgi un līdz ar atrašanu solās ik pa ceturkšņiem izdarīt papildus piemaksas salmiņu piegādātājiem.

Šādos apstākļos un ņemot vērā to, ka linu audzēšana kļūst aizvien neizdevīgāka zemniekiem, varbūt nākamgad vispār tāds uzņēmums nebūs vajadzīgs, kā linu fabrika. Varbūt nākotnē te būs pavisam cita profila rūpnīca. No preses kļuvis zināms, ka mūsu linu fabrikas jaunbūve sakarā ar līdzekļu trūkumu tās celtniecības un iekārtas monotāžas pabeigšanai republikā iekļauta to uzņēmumu sarakstā, kurus izsola bagātājiem naudas maisiem ārzemēs. Šajā sakarībā

M. Agurjanovs neko konkrētu nevarēja piebilst, jo arī viņam ir tās pašas avižu ziņas. Zvanījās kādam atbildīgam darbiniekam departamentā — tas arī neko konkrētu nav varējis paskaidrot. Varbūt būs tāpat kā ar slaveno pili Preiļu parkā, kuru pārdot gan esam gatavi, bet istie pircēji nez kur kavējas.

Cik tad tālu tikuši ar rūpnīcas celtniecību? Pēc fabrikas direktora aprēķiniem, būvdarbi veikti sešdesmit procentu apmērā, sagādātas jau arī apmēram divas trešdaļas no iekārtas, gandrīz samontēta žāvētava. Tagad tam visam jāatnē ar roku. Būtbū pat nav iespējams salīdzināt kādreizējo tāmes vērtību ar tagad faktiskajām būvdarbu izmaksām un materiālu cenām.

Tātad, celt vairs nav par ko, un vai vispār būs Preiļos vajadzīga tāda rūpnīca, ja zemnieku atbaidīs vispār no linu audzēšanas? Varbūt, ka mūsu slavenais «ziemeļu zīds» vispār izzudīs no laukiem, bet varbūt, ka zemnieks tā tik vien audzēs, cik pats varēs pārvērst šķiedrā, izaust ko savām un ģimenes vajadzībām. Tātad, ja mums jāpāriet pie taupības krāsnīpām, tad būs vien jādodas uz mežu arī pēc skaliem, lai būtu gaisma, un kā vectēvi staiģāsim linu ūzās.

Bet negribas gan šo rakstu nobeigt ar tik pesimistiskām domām. Ārzemēs linkopība tiek dotēta, M. Agurjanovs zināja minēt piemērus no Francijas, kur linkopēji valsts mērogā ieinteresēti nodarbojas ar šīs tehniskās kultūras audzēšanu, jo tas viņiem izdevīgi. Varbūt, ka arī mūsu republikā jautājums tiek atrisināts tādā virzienā. Bet pagaidām Preiļu linu fabrika kā slīkonis cenšas noturēties uz ūdens, meklē pat nieka salmiņus, pie kā pieķerties. Gribas ticēt, ka viņiem izdosies, ka spēs pārdzīvot grūtības un kā nākas norēķināties ar saviem izejvielu piegādātājiem. Lai arī ne tādos tempos un tādos daudzumos, kā iepriekšējos gados, nojumes tomēr pildās ar stiebrīņiem — kas ir izaudzis rajona lielajās un mazajās saimniecībās, tiek vākts. Šajā darbā lauku ļaudim palīdz arī liela daļa uzņēmuma strādnieku, kuriem nav darba tā teritorijā. Taupot kurināmo un izmantojot karsto vasaru, mērcēto linu kūlīšu žāvēšana organizēta zem klajas debess.

Antons Rancāns

CĪENĪJAMIE LASĪTĀJI

Sākusies parakstīšanās uz laikrakstu «Novadnieks» septembrim un turpmākajiem mēnešiem.

Parakstīšanās maksa (bez piegādes) — 21 rublis mēnesi (četriem mēnešiem — 84 rbj., trijiem — 63 rbj.).

Aterielles: lie, kas nokārtos parakstīšanos uz «Novadnieku» līdz 20. augustam, būs ieguvēji, jo nepārtrauktās inflācijas apstākļos abonēšanas maksa jau ar septembri var tikt palielināta. Aicinām pagarināt parakstīšanos arī tos lasītājus, kas «Novadnieku» pasūtījuši līdz 1. oktobrim.

Policijas hronika

No 4. līdz 10. augustam

4. augustā pulksten 23.00 Preiļos uz Daugavpils ielas nepazīstams vīrietis un divas sievietes izrāva no O.K. rokām somu. Naktī uz 4. augustu preilietei A.O. nozagti deviņi truši no trušu mājiņas. Bet no Riebiņu pagasta iedzīvotāja I.V. saņemts iesniegums, ka 3. augustā plkst. 9.00 aizdzīta automašīna «M-2140», valsts numurs 31-31 LTD, kura atradās pie mājas. Vārkavas pagasta iedzīvotājam G.O. no jaunbūvējamās mājas Preiļos pazuda četri logu rāmji un trīs durvis. Saņemts iesniegums no Preiļu pagasta iedzīvotājas R.K., ka čigānu tautības pārstāvis aizdzinis velosipēdu, kurš atradies Preiļos pie grāmatu veikala. Bet paju sabiedrība «Aglona» ziņo, ka 31. jūlijā no mehāniskajām darbnīcām pazudis traktors, arkls, griežējdiski, piekabe.

P.E. Līvānos, braucot ar velosipēdu pa Rīgas ielu, pretī universālveikalam, nepalaida garām braucošo automašīnu «KAMAZ». Sadursmes rezultātā P.E. no iegūtajām traumām gāja bojā.

5. augustā Preiļu lina fabrikā no vagoniņa nozagts nivelieris. Preilietei N.V. no dārziņa Jelgavas ielā izrakti kartupeļi, pazuduši gurķi, tomāti. Ierosināta krimināllieta. Sanktpēterburgas iedzīvotāja K.Z. ziņo, ka apzagta viņas vasarnīca Rušonas pagastā. Naktī uz 5. augustu notikusi ielaušanās Siļukalna pagasta Vilcānu veikalā. Ierosināta krimināllieta. Līvānu PMK nozagti kabeļi.

6. augustā izdarīts mēģinājums aizdzīt automašīnu, kura pieder paju sabiedrībai «Dzintars».

7. augustā Silajāņu pagasta iedzīvotājam J.B. no mājām pazuda bise un 10 tūkstoši rubļu. Nozagti 14 ruloni salmu paju sabiedrībā «Turība».

9. augustā nodega puse mājas Preiļu pagasta Anspokos Č. saimniecībā. A.F. no dzīvokļa pazudis vara krusts 5000 rubļu vērtībā. A.R., kurš dzīvo Rīgā, konstatējis, ka apzagta viņa māja paju sabiedrības «Vanaģi» Mačānos. Nozagti četri radiatoru bloki, vanna, citas lietas, kā arī traktors «Belarusj».

10. augustā uzlauzts veikals «Gaisma».

Aizvadītajā periodā notikušas arī vairākas velosipēdu, tranzistoru, kā arī naušanas, krājgrāmatīņas, pases zādzības.

Atsaucieties, rokdarbnieces!

Mums, sievietēm, patīk mierīgā stundā pamēt rokā kādu rokdarbu: adījumu, izšuvumu, pinumu, lai radītu kaut ko oriģinālu sev, bērniem, vīram, varbūt, arī draudzenei, kaimiņienei. Mēs šķirstam žurnālus, albūmus, dažādas izdevumus mājsaimniecēm, meklējot idejas, kas būtu piemērotas tam izejmateriālam, kurš mums ir. (Diemžēl, vajadzētu būt otrādi, bet kas gan nezina, kā ir mūsu laikos ar dziju, audumiem utt.) Citeiz atrodam, citreiz izdomājam pašas, bet gadās arī atlikt, lai vēl pastāv, kamēr kaut kas labs ienāks prātā.

— Un kad tu to visu paspēj? Atkal jauns džemperis (blūzīte, cepurīte utt.)?

Draudzene ar apbrīnu un pat ar zināmu skaudību apskata jūs no visām pusēm. Jūs esat apmierināta ar šo iespaidu un galava dalīties visos noslēpumos. Bet neiesi taču apspriest labīko un kreilīsko, griezto un visādu citu cilpu skaitu tieši uz ielas.

Es pazīstu daudzas sievietes, kuras labi ada, bet pēc grāmatu aprakstiem neko izdarīt neprot. Tā arī saka — noadiet man, lūdzu,

paraudziņu, tad es sapraīšu. Vai arī neprot adīt pēc piegrieztnes. Bet kuršos viņas neiet tāpēc, ka tur māca no pašiem sākumiem.

Domāju, ja sievietes ar saviem visādu veidu rokdarbiem sanāktu vienreiz kopā, paskatītos, kas, ko un kā dara, dalītos savos noslēpumos, tas būtu ļoti lietderīgi un arī patīkami.

Atcerēsimies, ka mūsu vecmāmiņas kādreiz kopā vakarēja, strādāja un dziedāja, kā pārņēma viena no otras rakstus, piegrieztnes, dzijas krāsošanas papēmienu un daudz ko citu.

Es te nedomāju obligāti par folkloras rokdarbiem, kaut gan arī par tiem, bet pārsvarā par mūsdienīgām formām un rakstiem iedienai. Jūs droši vien pamanījāt, ka daudzas sievietes valkā drēbes, kas adītas un šūtas pēc žurnāla «Burda Moden» modeļiem. Par to arī der parunāt.

Šobrīd, protams, nekādām vakarēšanām nav laika. Tās var sarīkot tikai pēc ražas novākšanas, un ne vienreiz, ja iepatīksies.

Ja šī ideja jums pa prātam, piezvaniet, lūdzu, uz redakciju: 22154 no 9.00 līdz 13.00.

L.Zenkeviča

Lieliskais... māls

Vēl ne visai sen Rietumāfrikas tuksnešus un savannas uzskatīja par arhitektūras «tuksnešiem». Likās neiespējami, ka šajā klimatiskajā ellē, kā raksta žurnāls «American visions», kur cilvēki cīnās par izdzīvošanu, viņiem vēl pietiktu spēka estētiskajiem eksperimentiem.

Un tomēr ceļotāji, nonākuši šajā apvidū, pārdzīvo sava veida šoku, ieraugot tradicionālu tuksneša arhitektūru. Izrādās, tā eksistē, ir daudzveidīga un pēc formas izsmalcināta. Viss šis eksotiskās cēlas arhitektūras krašpums top no māla, kas šeit ir gandrīz vienīgais celtniecības materiāls.

Daudzos tuksnešos nav iespējams atrast akmeni, tāpat arī koku māla apdedzināšanai ceplī. Tāpēc vietējie celtnieki no laika gala pielietoja samānu vai neapdedzinātus mālus. Izkaltnus vējos un saules tveicē prasmīgas rokas tos pārvērta par ļoti izturīgu un daudzveidīgu pēc formas celtniecības materiālu.

Jāpiezīmē, ka iezemiešu arhitektu celtnes ir ne tikai praktiskas un mākslinieciski vērtīgas, harmoniski vienotas ar dabu, bet arī ļoti aizsargā cilvēkus no dabas spēkiem.

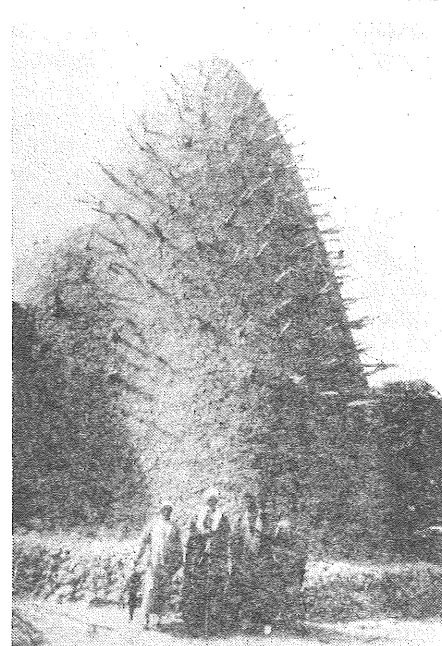
Attēlā: māla kleķa mošeja.

ITAR—TASS

ČSFR. Ekscentriskas sporta sacensības notika vienā no neielajām ČSFR pilsētīnām ikgadējā «Kuriozu rekordu festivālā». Šeit rija zobenus, peldēja slēpošanas tērpos, vilka apģerbu ar 11811 pogām, peldēja ar šķīvi uz sejas... Visu nevar uzskaitīt, smeklu un jautrības bija daudz. Bet tas jau ir pats galvenais, festivāla mērķis taču bija ļaut jauniešiem izlādēties, kā arī piesaistīt tūristu uzmanību mazpazīstamai pilsētai.

Attēlā: šis zobenu rijējs no Prāgas uzstādīja rekordu, «apēdot» astoņus zobenus reizē.

ČSTK—ITAR—TASS

Televīzijas programma

Piektdiena, 14. augusts

Latvijas TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Ugunssardzē. 18.35 Ansambļa Via tertia koncerts. 19.10 Globuss. 19.35 Valdības viedoklis. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 R. Blaumanis. Pie mums uz zemēm. Latvijas Nacionālā teātra izrāde. 22.40 Desmit kungi no Liepājas. Dzied Liepājas teātra aktieri. 23.40 Nakts ziņas.

Latvijas TV II

17.00 CNN ziņu apskats.

Ostankinas TV

17.55 Melnā skaistulīša piedzīvojumi. Mākslas filma. 5. sērija. 18.20 Kas ir kopā ar mums? 18.40 Mult. filma. 18.50 Brīnumu lauks. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 21.55 Skaistens un citas programmas piedāvā... 0.35 Mākslas filma.

Krievijas TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 7.55 Studija Nota Bene. 8.35 Vajabrīdis. 8.50 A. Kostinskis. Būris. 10.20 Tēma ar variācijām. 11.05 Mult. filma. 11.15 Vientuļa sieviete vēlas iepazīties. Mākslas filma. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 TV birža. 15.30 Mult. filmas. 15.50 TV asambleja. 16.30 Ziņas bērniem. 16.45 Komerciāla programma. 17.00... Un dziesmā atklāsies divēsele. 17.45 Kungi - biedri. 18.00 Tā, lūk, dzīvojam! 18.45 Kriminālnozīpājumu ekrāns. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30

Lielais aplis. 19.50 Starpbrīdis. Anastasija. 20.00 Moto un autosporta pasaulē. 20.30 ASV-PSRS. Lielā spēle. 4. filma. 21.30 Mult. filmas pieaugušajiem. 22.00 Vēstis. 22.20 Sieva aizgājusi. Mākslas filma.

Latvijas TV

20.35 Reklāma. 20.40 Dziesmas Jaunavas Marijas godam dzied Māras koris. 21.05 Reklāma. 21.10 Aglona, 14. augusts. 21.35 L.S. Videonovele.

Sestdiena, 15. augusts

Latvijas TV I

8.45 Kristīgā pasaule. 9.00 Ibsena motīvi. TV filma. 9.15 Lifta gada profilakse. 10.00 Kārumnieks. 10.15 M. Gūtmane. Minkāns. 10.50 Globuss. 18.00 Eiropas kaleidoskops. 18.30 J. Mediņa starptautiskā vokālistu konkursa laureātu koncerts. 19.00 Futbols. VEF - Torpedo. 19.50 Saldus. Videofilma. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Latvijas TV piedāvā. Pārtraide no Aglonas. 21.45 Katru sestdienu Tonis. 22.00 Māja bez izejas. Mākslas filma.

Ostankinas TV

14.00 Ziņas. 14.20 V. Belovs. 15.10 Mazs, bet drosmīgs. Mākslas filma. 18.25 Zelta meklētāji. Mākslas filma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 TV konkurss Jalta-92.

Krievijas TV

7.00 Vēstis. 7.25 Sauciet kā gribat! TV filma. 8.15 Supermo-

tokross Krievijā. 8.45 Vajabrīdis. 9.00 Veselība. 9.30 Sporta pasaule firmas Gillette skatījuma. 10.00 Plus vienpadsmit. 12.00 Krievijas ceļojumu birojs. 13.00 Vēstis. 13.20 Septiņi drošsirdīgie. Mākslas filma. 14.50 Burda Moden piedāvā... 15.20 N. Rēriha 90. dzimšanas dienai veltīts raidījums. 16.40 Farsms mažorā. 17.10 Krievija un pasaule. 17.40 Krievijas parlamenta vēstnesis. 17.55 ASV-PSRS. Lielā spēle. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Mūzika pepsi stilā. 20.45 Mult. filmas pieaugušajiem. 21.00 Pilnīgi slepeni. 22.00 Vēstis. 22.20 Tūristu bāze Vilkurikle. Mākslas filma.

Latvijas TV

16.30 Reklāma. 16.35 Vis-svētākās Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas svētki Aglonā. Lielā Mise. 18.20 Reklāma.

Svētdiena, 16. augusts

Latvijas TV I

9.00 Skan Ēdoles ērģeles. 9.25 Vācijās kūrorti. 10.25 Multikoncerts. 10.45 Pasaka, pasaciņa. 11.50 Satikšanās mūzikā. 12.30 Kristīgā programma Lumen-2000. 18.00 Un mēs... Dok. filma. 18.20 Latviekie ēdieni. 19.10 Alise. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Latvijas TV piedāvā. Pārtraide no Aglonas. 22.40 P. Plakidis. Dziedājums.

Ostankinas TV

8.00 Rīta agrumā. 8.40 Viss

iespējams. 9.10 Rīta zvaigzne. 10.00 Mult. filmas. 10.50 Portreti no leģendas: P. Leščenko, O. Stroks. 11.50 Maratons-15. 12.20 Krievijas barona Indijas izvēle. Dok. filma. 13.05 Savvaļas rezervāti. Dok. filma. 13.35 Marks un Sofija. Mākslas filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Koncerts. 14.50 Mihails Tāls. 15.25 Ceļotāju klubs. 16.15 Panorāma. 16.55 V. Disnejs piedāvā... 17.45 Ziņas. 18.00 Futbols. Krievijas izlase - Meksikas izlase. 18.50 Reportāža no starptautiskajiem aviācijas svētkiem. 19.00 Raganu pazeme. Mākslas filma. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.45 Sportiska nedēļas nogale. 22.00 Aviācijas svētki. 23.00 Ziņas.

Krievijas TV

7.00 Vēstis. 7.20 Dokumentālā panorāma. 7.45 Avoti. 8.25 Gribat - ticiet... 8.55 Uzlūko mani kā sev līdzīgu! I starptautiskais invalīdu festivāls. 9.25 Atslēga. 9.55 Grāmatu grāmata. 25. sērija. 10.20 Glāb un saglabā. 10.50 Sergijs Radoņevskis. 2. filma. 11.35 Lakstīgala. Mākslas filma. 13.00 Vēstis. 13.20 Republikas īpašums. 13.40 Dzīvnieku pasaulē. 14.40 Pasaules meistarsacīkstes autosportā Formula-1 klasē. 17.10 Mazi muzikāli vakari. 17.50 ASV-PSRS. Lielā spēle. 6. filma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Likteņa mainība. Mākslas filma. 21.10 Anekdotas no Adama laikiem. 22.00 Vēstis.

• Tas var interesēt

Atšķirības starp vīrieti un sievieti ir iedzimtas, ģenētiski noteiktas un nebūt nav atkarīgas no audzināšanas. Bioloģija spēj izskaidrot tikai daļu no tām.

Šim jautājumam bija veļāta aptauja, ko veicis franču izdevums «Mary Cleir».

Atšķirība redzama jau bērnībā, kurā, kā liecina novērojumi klīnikās, puikas grozās, bet meitenes uzmanīgi vēro apkārtējos.

Vīrieša smadzenēs sīkst par 200 gramiem vairāk nekā sievietes smadzenēs.

Meitenes ātrāk sāk runāt.

Psihiskās depresijas sievietes piemeklē divreiz biežāk nekā vīriešus.

Sievietēm ir labāka muzikālā dzirde: no katriem septiņiem cilvēkiem ar muzikālo dzirdi sešas ir sievietes un tikai viens vīrietis.

Krāc 48 procenti vīriešu un tikai 22 procenti sievietes.

Bērnu rotaļlietu ražotāji uzskata, ka zēniem ir labāk attīstītas radošās spējas.

Sieviete ir divreiz jutīgāka pret alkohola iedarbību nekā vīrietis.

Kaut arī sievietes dzīvo ilgāk nekā vīrieši, viņu novecošanās notiek ātrāk un ir redzamāka.

Vairāk kreiju ir zēnu nekā meiteņu vidū.

Vīriešu darbības joma ir matemātika — no 13 jauniem izcilie matemātiķi tikai viens ir sieviete.

Sievietēm labāk garšo saldi ēdieni, vīriešiem — sāļi.

Sievietes biežāk izvēlas gaišzilu krāsu, vīrieši — sarkanu.

60 procenti sievietes un 40 procenti vīriešu cieš no bezmiega.

Sievietes pārcieš stresu labāk nekā vīrieši, jo viņu asinīs izdalās mazāk adrenalīna un asinsspiediena celšanās nav tik strauja.

Sievietes ir jutīgākas pret sāpēm, taču spēj tās paciest ilgāk nekā vīrieši.

Vīrieši vieglāk pārvar sadzīves grūtības un visbiežāk rod mierinājumu darbā, politikā vai sportā.

Dāņu medicīnu pētījumi Grenlandē liecina, ka inuīti (eskimosi) deviņas reizes mazāk nekā eiropieši slimo ar onkoloģiskajām un sirds un asinsvadu slimībām. Šis parādības izskaidrojums rodams vēsturiski nosacītajā lielās salas iedzīvotāju ēdienkartē, kur pamatkomponents ir zivis. Vietējās zivju sugas satur kādu taukskābi (tai dots nosaukums «Omega-3»), kas aizkavē šo slimību rašanos un attīstību. Par to liecina arī dzīvniekiem veiktie pētījumi. Savukārt citi zinātnieki pret šo hipotēzi izturas ar piesardzīgu neuzticību. Viņi iesaka vispirms vispusīgi izpētīt no «Omegas-3» iegūto preparātu iespējamo blakusiedarbību.

**Pašvaldības uzņēmums
«NOVADNIEKS»,**
izmantojot datorsalikumu,
izgatavo
vizītkartes, ielūgumus,
firmu veidlapas.
**Uzziņas: Preiļos, Aglonas
ielā 1. Tel. 21759.**

**Agrofirma
«TURĪBA»**
1992. gada 22. augustā
plkst. 13.00 rīko jāšanas
un braukšanas
(ar pajūgiem)
sacensības.
□ Notiks Latvijas braucamo
jaunzirgu izsole-pārdošana

**Jēkabpils rajona SIA
agrofirma
«DAUGAVA»**
putnu fermā «Kaļķi»
pārdod
dzīvas vistas.
Izziņas pa telefonu 63729.

Zemnieku saimniecību,
uzņēmumu, organizāciju,
rajona un pagastu
zemes komisiju ievēribai.
**FELICIANOVAS
LAUKSAIMNIECĪBAS
POLIMĒRU VALSTS
RŪPNĪCA**
realizē polietilēna
ūdensspiediena caurules:
● diametrs 20 mm — 17 rbļ. par
metru,
● 25 mm — 20 rbļ. par metru,
● 32 mm — 27 rbļ. par metru,
● robežzīmes — 25 rbļ.
Uzziņas pa telefoniem
— Ludza 53366, 53173.

**LATGAĻU MĀJAS KULTŪRAS
INSTITŪTS**
sāk uzņemšanu 1992./93. mācību gadam
sekojošās specialitātēs:
— amatniecība (abu dzimumu personām),
— mājturība (jaunietēm),
— mājsaimniecība (jauniešiem).
Izglītība ne zemāka par vidējo. Vecums neierobežots.
Mācību ilgums — 4 gadi.
■ Iestājeksāmens — mājturībā (jaunietēm) un amatu mācībā (jauniešiem) pēc
pastāvošajām vispārīgizglītojošo vidusskolu programām 20. un 21. augustā no
plkst. 10.00 un pārrunas par izraudzīto specialitāti.
Dokumenti iesniedzami līdz 18. augustam (ieskaitot)
persenīgi vai pa pastu:
— iesniegums,
— vidējās izglītības dokumenta kopija (arī sekmju lapa),
— medicīniskā izziņa,
— 4 fotokartiņas (3 x 4 cm),
— darba grāmatīņas izraksts (ja ir darba stāžs),
— pase jāuzrāda personīgi eksāmena laikā.
Mācības latgaļu, latviešu u.c. valodās.
Ir kopmitne.
Adrese: Rēzeknes rajons, Bērzgalē, Bērzgales pagasta valdē institūta
uzņemšanas komisijai.
Telefons uziņām: 594 vai 426.

Rajona TDP valdes priekšsēdētāja
atvaļinājuma laikā iedzīvotājus per-
soniskajos jautājumos pieņem priekš-
sēdētāja vietnieks
I.MELUŠKĀNS
● otrdienās no plkst.15.00 līdz 18.00
● piektdienās no 10.00 līdz 12.00.

Pārdod
vai maina šķirnes teļus. Zvanīt 23097
pēc 19.00;
* * *
grūsnu teli. Tel. 21354;
* * *
govi. Tel. 32263;
* * *
VAZ-2106 virsbūvi. Tel. 17641 pēc
20.00;
* * *
divus raibus teļus. Tel. 48534.
Pērķ
lielas istabas puķes: palmas, ķīnas
rozēs. Tālrunis 46790 pēc 22.00.
Maina
GAZ-52 labā tehniskā stāvokli pret
VAZ. Zvanīt 38751;
* * *
Līvānu māju laukos pret dzīvokli Prei-
ļos vai Līvānos. Tel. 21354;
* * *
Iabiekārtotu divistabu dzīvokli Līvānos
pret līdzvērtīgu Rēzeknē. Tel. 21446
Preiļos.

Preiļu rajona Tautas deputātu
padomes 19. sasaukuma 14.
sesija notiks 1992. gada 25.
augustā plkst. 10.00 rajona
valdes zālē.
Darba kārtībā:
1. 1992. gada 2. pusgada rajona
budžeta apstiprināšana.
2. Dažādi jautājumi.

Выражаем глубокое соболезнование
Лидии Григорьевне Колесниковой
по поводу смерти ОТЦА.
Коллектив Прейльской фабрики
верхнего трикотажа.

Не плачьте, дети,
Память вечна,
Она не признает разлук.
Т.Завальнюк.
Выражаем глубокое соболезнование
Григорию Григорьевичу Петрову по
поводу смерти ОТЦА.
Коллектив АТП-1019.

Visgrūtākajā dzīves brīdī,
kad jāatdod mūžībai TĒVS,
esam kopā ar tevi,
Ingu, un taviem tuviniekiem.
Ūdensslēpotāji

NOVADNIEKS IZDOD PREIĻU RAJONA PAŠVALDĪBAS UZŅĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: LV 5301, Preiļos, Aglonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169
REDAKTORA vietnieks
ANTONS RANCĀNS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Reģistrācijas apliecība № 0091.
Sludinājumus pieņem uzņēmuma
grāmatvedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un
no plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils
tipogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1.
Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Pas. 1104
Metiens 6479 eksemplāri.